

Flere unge med fritidsjob på ti år

Af Magnus Nørtoft, Pernille Stender og Fenja Søndergaard Møller

Introduktion og hovedpointer

Fritidsjob som ung ser ud til at have en række positive effekter fx på chancen for at gennemføre en uddannelse og være beskæftiget senere i livet. Men hvem er det, der har et fritidsjob, og hvordan har udviklingen været de seneste ti år?

I 2021 havde 35 pct. af alle unge på 13-17 år et fritidsjob. Det er den højeste andel i ti år og 5 procentpoint højere end i 2014, hvor andelen var lavest med 30 pct. I alle år har andelen været 3-4 procentpoint højere for piger end for drenge.

Jo ældre man er, jo mere tilbøjelig er man til at have et fritidsjob. Andelen med fritidsjob er højest blandt de 17-årige og lavest blandt de 13-årige. Det er også blandt de 17-årige, at andelen med fritidsjob er steget mest – fra 52 pct. i 2011 til 61 pct. i 2021. Andelen af de 13-årige med fritidsjob har ligget stabilt på 11-13 pct. i hele perioden. Samtidig er det de 17-årige, der arbejder mest og tjener mest. Medianlønnen for en måned i beskæftigelse var 3.000 kr. for 17-årige i 2021. For 13-årige var den 550 kr.

De fleste unge har job i bestemte brancher. Hver tredje (32 pct.) af de 13-17-årige med fritidsjob arbejdede i branchen *supermarkeder og varehuse mv.* i 2021, mens 13 pct. arbejdede på *restauranter*. Blandt de 13-14-årige med et job arbejdede flest inden for *post og kurer tjenester*, som bl.a. omfatter omdeling af reklamer.

Der er geografisk forskel på andelen af unge med fritidsjob. Flest unge bosiddende i Jylland havde job i 2021, idet 17 af de 20 kommuner med de højeste andele var jyske. Andelene var lavest i Gentofte, Frederiksberg og Københavns Kommuner.

Omfanget af fritidsjob varierer også med de unges familieforhold. Andelen med fritidsjob var i 2021 lavest i familier med lave indkomster eller i familier med forældre uden for arbejdsmarkedet, hvilket ofte er sammenfaldende.

Der er også forskel på andelen med fritidsjob på tværs af oprindelse. Andelen i job er steget mere for efterkommere end for indvandrere og personer med dansk oprindelse. I 2021 steg andelen med fritidsjob blandt 17-årige efterkommere til 64 pct. Dermed var unge efterkommere lige så ofte i beskæftigelse som unge med dansk oprindelse, hvor 62 pct. af de 17-årige havde et arbejde.

Unge i Danmark skiller sig ud sammenlignet med jævnaldrende i Sverige og Norge. Det er langt mere udbredt med fritidsjob blandt unge i Danmark end hos naboerne i nord. I Danmark arbejdede 36 pct. af alle 15-årige i 2021, mens det i Norge var 12 pct. og i Sverige 4 pct.

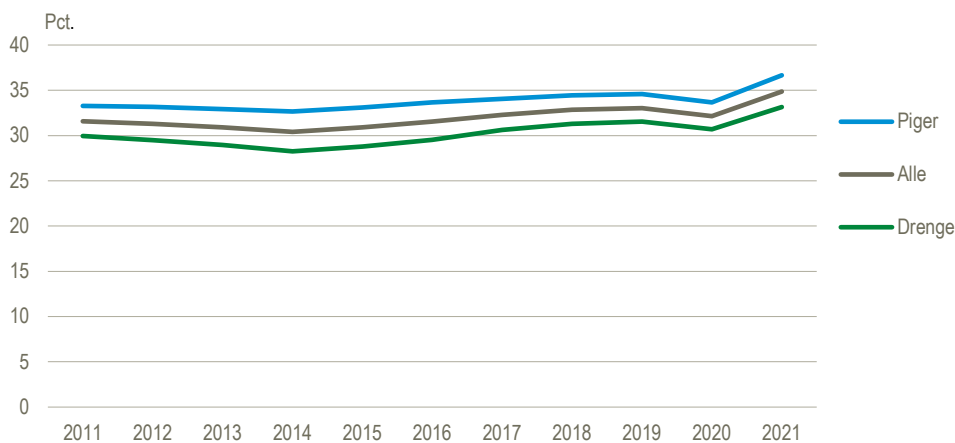
Flere unge med fritidsjob på ti år

Andelen af unge med et fritidsjob var i 2021 på det højeste niveau i ti år. Her havde 35 pct. eller 119.500 af de 13-17-årige et arbejde. Andelen var lavest i 2014, hvor 30 pct. havde job. Dermed er andelen steget 5 procentpoint siden 2014. Udviklingen i de unges beskæftigelse er sket samtidig med, at andelen af beskæftigede i befolkningen (16-64-årige) tilsvarende er steget fra 72 pct. i 2014 til 77 pct. 2021.

I alle årene fra 2011-2021 har pigerne i højere grad haft et arbejde end drengene med en beskæftigelsesfrekvens, der ligger 3-4 procentpoint højere. Beskæftigelsesfrekvensen er andelen af aldersgruppen, som er i arbejde. I 2021 svarede det til, at 61.300 piger var i beskæftigelse, mens det samme gjaldt 58.100 drenge.

Både i den samlede befolkning og blandt de unge var der et fald i beskæftigelsen i 2020, som især skyldes nedlukningerne i forbindelse med COVID-19.

Andel beskæftigede 13-17-årige piger og drenge. 2011-2021

Hvad er et fritidsjob?

I denne artikel ses der på gruppen af 13-17-årige og deres beskæftigelse. I artiklen er "beskæftigelse", "arbejde" og "fritidsjob" defineret på samme måde. Man er beskæftiget, når man arbejder mindst én time i referenceugen, der for beskæftigelse er sidst i november. Kun betalt arbejde indgår i opgørelsen, og sort arbejde er ikke med.

Der findes ingen international definition af et "fritidsjob", men ofte forbindes et fritidsjob med et job, som man har ved siden af sin skolegang/uddannelse. Langt hovedparten i gruppen på 13-17 år er i gang med en uddannelse samtidig med, at de har et fritidsjob.

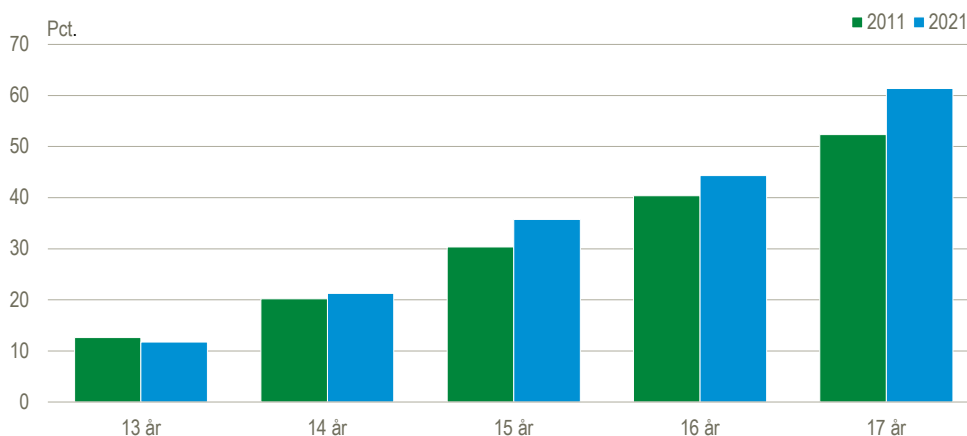
Blandt de 13-15-årige, der havde et fritidsjob i 2021, var 99,5 pct. under uddannelse. Blandt de 16-17-årige drejede det sig om 93,8 pct. Nogle af de unge i aldersgruppen 16-17 år var desuden i gang med et hovedforløb på en erhvervsuddannelse, og deres "fritidsjob" kan derfor være et job som elev eller lærling. Det er dog ikke muligt entydigt at adskille beskæftigelse i forbindelse med hovedforløb fra anden beskæftigelse.

De 17-årige arbejder oftest og mest

Jo ældre de unge er, jo flere har et arbejde. Beskæftigelsesfrekvensen har således været højest for de 17-årige og lavest for de 13-årige i alle årene fra 2011-2021.

Beskæftigelsen er desuden steget mest for de 17-årige i perioden fra 2011 til 2021. I 2011 var 52 pct. i arbejde, mens det gjaldt 61 pct. i 2021. Beskæftigelsen blandt de 13-årige har ligget stabilt på 11-13 pct. i hele perioden.

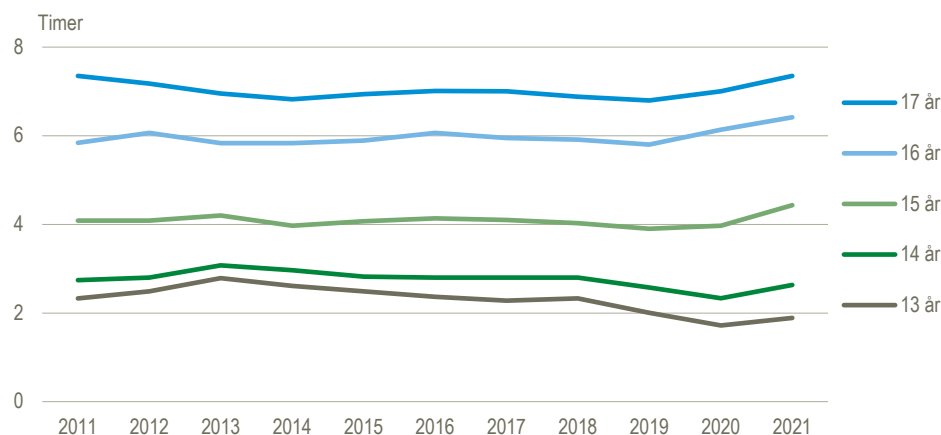
Andel beskæftigede 13-17-årige. 2011 og 2021

Arbejdstiden for unge kan bedst beskrives med medianen. Det er den midterste værdi i et sorteret datasæt, som dermed deler datasættet i to lige store grupper. Ved at bruge medianen i stedet for gennemsnittet undgår man, at enkelte unge med en meget høj arbejdstid trækker gennemsnittet højt op.

Medianen for arbejdstid er steget i alle aldersgrupper fra 2020 til 2021. Medianen for arbejdstid stiger, ligesom andelen med et fritidsjob, med alderen, så de 13-årige arbejder mindst og de 17-årige mest. I alle årene har medianarbejdstiden for 17-årige ligget omkring 7 timer om ugen, mens den for 13-14-årige var 2-3 timer om ugen.

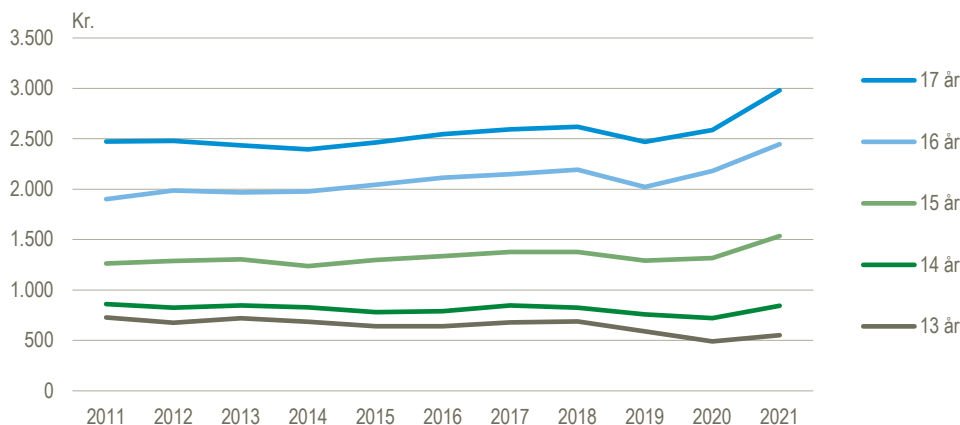
13-17-åriges median for ugentlig arbejdstid. 2011-2021

17-årige tjener mere end 13-16-årige

Jo ældre de unge er, jo mere tjener de. Medianlønnen var 3.000 kr. for en måned for 17-årige i beskæftigelse i 2021. For 13-årige var den 550 kr. Lønforskellen skyldes forskel i arbejdstid og i nogen grad forskel i timeløn.

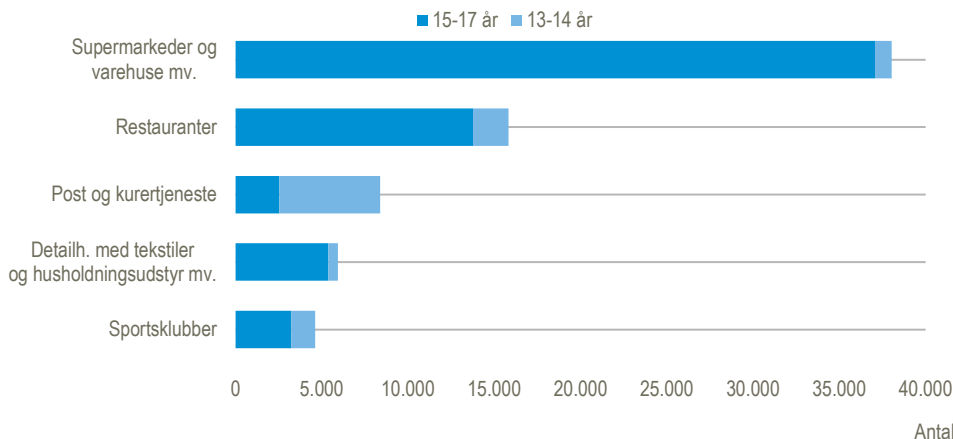
13-17-åriges medianløn pr. måned. 2011-2021

Næsten hver anden ung arbejder i supermarked, varehus eller på restaurant

Unge arbejder ofte i supermarkeder eller på restauranter. I 2021 arbejdede næsten en tredjedel (32 pct.) af unge med fritidsjob i branchen *supermarkeder og varehuse mv.*, hvilket svarer til 38.000 unge. 15.800 unge arbejdede i branchen *restauranter*, hvilket svarede til 13 pct. af de beskæftigede i aldersgruppen. Til sammenligning arbejdede knap 4 pct. af alle beskæftigede i Danmark inden for *supermarkeder og varehuse mv.* og knap 4 pct. inden for *restauranter*. De unge er altså stærkt overrepræsenteret i disse to brancher.

Top-5 brancher med flest beskæftigede 13-17-årige. 2021

Supermarkeder og varehuse mv. samt *restauranter* beskæftiger typisk unge på 15 år eller derover. Den største branche for de 13-14-årige er *post og kurertjenester*, som bl.a. omfatter at gå med reklamer. I 2021 havde 5.800 svarende til 26 pct. af de beskæftigede 13-14-årige arbejde i denne branche.

Det er de samme brancher, der dominerer de unges arbejdsmarked i alle årene. Inden for *restauranter* er antallet af beskæftigede i aldersgruppen dog steget med 4.500 personer fra 2020 til 2021.

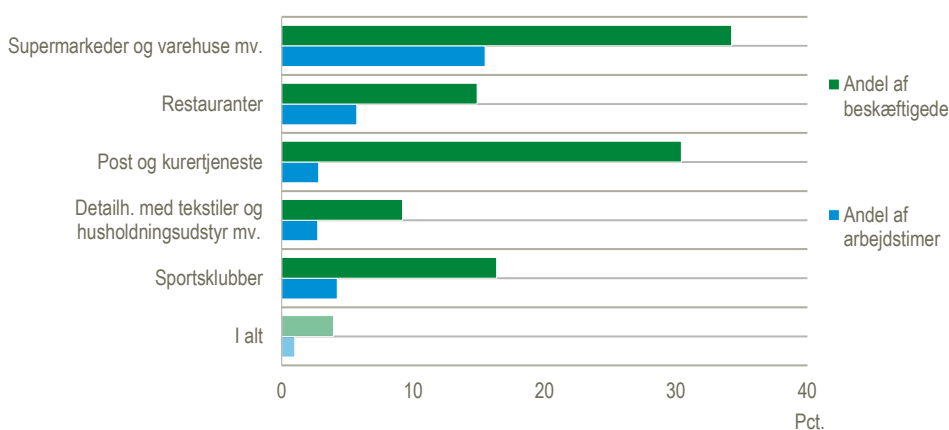
Hver tredje ansat i supermarkeder er under 18 år

De unge udgjorde 34 pct. af alle beskæftigede i branchen *supermarkeder og varehuse mv.* og 15 pct. af alle beskæftigede i branchen *restauranter* i 2021. Der er også en stor andel af unge beskæftigede inden for *post og kurertjeneste* (30 pct.) samt

sportsklubber (16 pct.). Til sammenligning udgjorde 13-17-årige 4 pct. af samtlige beskæftigede på tværs af brancher.

Unge arbejder typisk færre timer end deres ældre kollegaer. Derfor er andelen af arbejdstimer, som de unge leverer, væsentligt lavere end den andel, de udgør af alle ansatte. I *supermarkeder og varehuse mv.* udførte de unge 15 pct. af det samlede antal arbejdstimer i 2021, mens de inden for *post og kurertjeneste* kun udførte 3 pct. af timerne. Blandt alle beskæftigede stod de unge for ca. 1 pct. af arbejdstimerne.

13-17-åriges andel af alle beskæftigede og alle arbejdstimer i top-5 brancher med flest beskæftigede 13-17-årige. 2021

Udvalgte regler for fritidsjob

[Bekendtgørelse om unges arbejde](#) fra maj 2021 beskriver regler for beskæftigelse af unge under 18 år, der arbejder for en arbejdsgiver. Nogle vigtige punkter er:

- Personer under 13 år må som udgangspunkt ikke arbejde
- Er man 13-15 år eller omfattet af undervisningspligt, må man højst arbejde to timer på skoledage og syv timer dagligt i weekenden
- Er man fyldt 15 år, må man arbejde to timer på skoledage og otte timer om dagen i weekenden
- På en hel skoleuge må man højst arbejde 12 timer, og i ferier må man ikke arbejde mere end 35 timer pr. uge.
- Unge på 13-15 år eller omfattet af undervisningspligten må ikke arbejde efter kl. 20 om aftenen og før kl. 6 om morgenen

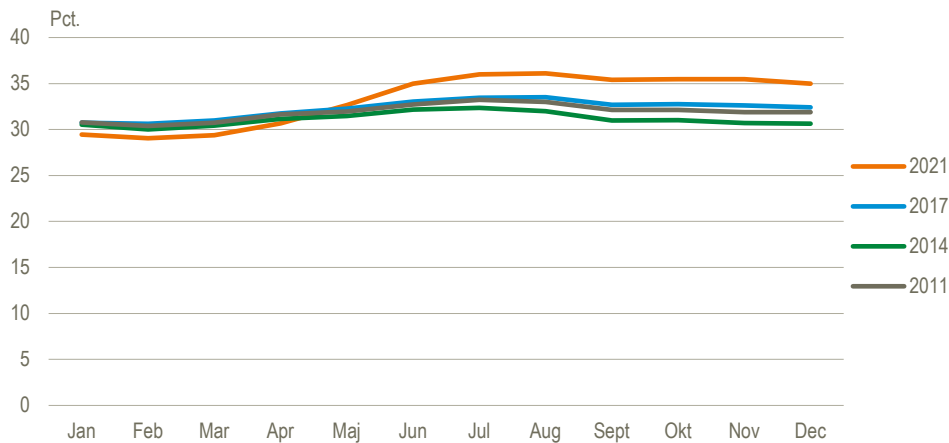
Unge under 18 år kan [ifølge SKAT](#) tjene op til 38.400 kr. (i 2023) uden at betale skat. Det svarer til 3.200 kr. om måneden i gennemsnit.

Unge arbejder oftest om sommeren

I alle årene siden 2011 har flest 13-17-årige haft et arbejde i juli og august, mens færrest har arbejdet i februar. 2021 skiller sig ud ved, at beskæftigelsen var lav i de første måneder og derefter steg kraftigt, så den fra juni måned og frem var højere end de andre år. I august 2021 toppede beskæftigelsen med 123.700 unge eller 36 pct. af de

13-17-årige. Beskæftigelsen var lavest i februar måned samme år, hvor 99.200 unge havde fritidsjob (29 pct.). Den kraftige stigning i 2021 skal ses i sammenhæng med, at restriktionerne i forbindelse med COVID-19 gradvist blev ophævet fra marts 2021.

Andel beskæftigede 13-17-årige de enkelte måneder

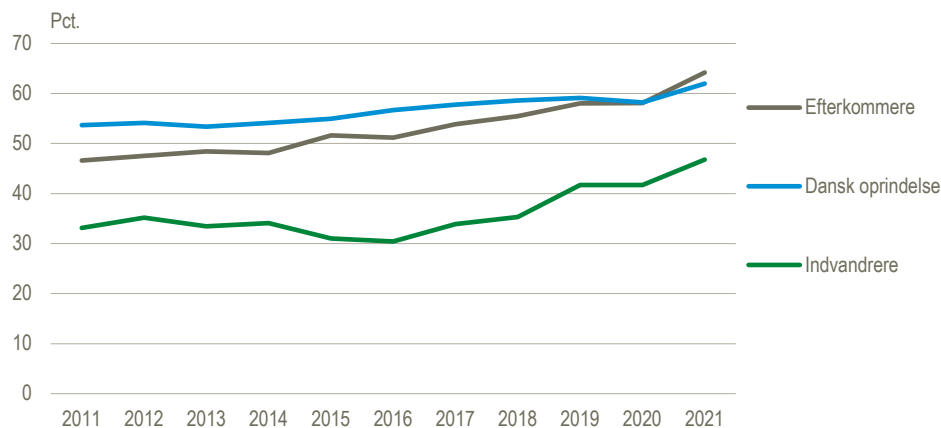
Efterkommere er oftest i beskæftigelse

Andelen af beskæftigede unge varierer med herkomst, dvs. om de unge er af dansk oprindelse, indvandrere eller efterkommere. Vi sammenligner her de 17-årige, da aldersfordelingen i grupperne kan være forskellig, og netop alderen betyder meget for, hvor mange der har et job. Blandt efterkommere har alderssammensætningen desuden ændret sig siden 2011.

Blandt de 17-årige er beskæftigelsesfrekvensen for efterkommere steget mere end for indvandrere og personer af dansk oprindelse. 47 pct. af de 17-årige efterkommere var beskæftiget i 2011. I 2021 overhalede efterkommernes beskæftigelse på 64 pct. beskæftigelsen hos personer med dansk oprindelse på 62 pct. Beskæftigelsen for indvandrere lå i hele perioden lavere end for de øvrige grupper.

Også blandt alle 13-17-årige har beskæftigelsen blandt efterkommere overhalet beskæftigelsen blandt unge med dansk oprindelse. Det skete i 2019.

Andel beskæftigede 17-årige efter herkomst. 2011-2021

Færrest unge i arbejde i familier med lav indkomst

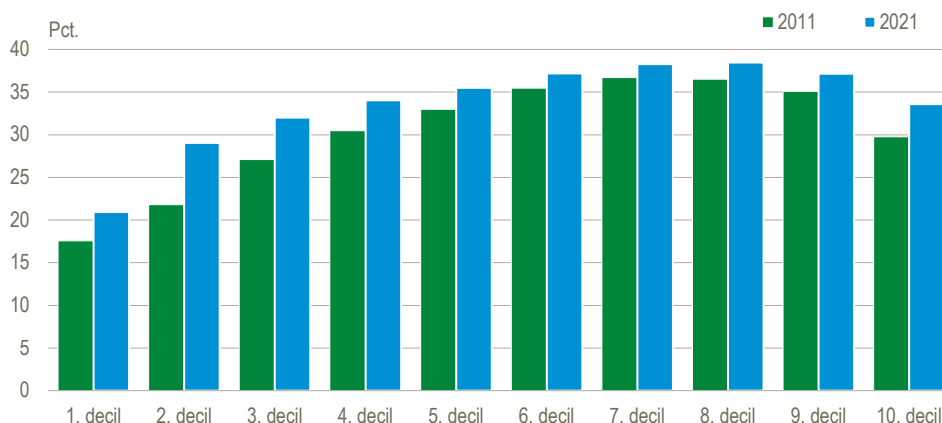
Andelen af unge med job er lavest i familier med de laveste indkomster eller familier i 1. indkomstdecil. Indkomstdeciler er en inddeling af de unges familier i ti lige store grupper efter deres indkomst. Familier med de 10 pct. laveste indkomster er samlet i 1. decil, de næstlaveste i 2. decil, osv. frem til 10. decil, hvor den tiendedel af familierne med de højeste indkomster er samlet.

Beskæftigelsesfrekvensen i 2021 var lavest for unge fra familier i 1. indkomstdecil, hvor 21 pct. af de 13-17-årige havde et fritidsjob. Andelen af unge i arbejde steg i 2021 frem til 8. decil, hvor den toppede. Her var 38 pct. i beskæftigelse. Derfra faldt beskæftigelsesfrekvensen igen, og i 10. decil havde 34 pct. af de unge et arbejde.

Samme mønster fandtes også i 2011, men på et lavere niveau, da beskæftigelsesgraden dengang var lavere i alle indkomstdeciler end i 2021. 2. decil har haft den største stigning på 7 procentpoint i beskæftigelsesgraden fra 2011 til 2021.

Opdelingen i indkomstdeciler er baseret på den ækvivalerede disponible indkomst, dvs. den indkomst, familierne har til rådighed efter betaling af skat og renter og omregnet, så man kan sammenligne familier af forskellig størrelse.

Andel beskæftigede 13-17-årige efter familiens ækvivalerede disponible indkomst.

Efterkommere er overrepræsenterede blandt familier i de nederste indkomstdeciler. Som tidligere nævnt har efterkommere samlet set dog nogenlunde samme beskæftigelsesfrekvens som personer med dansk oprindelse. Det skyldes, at efterkommere i de nederste deciler oftere er i arbejde end unge med dansk oprindelse i de nederste deciler. Fx havde 61 pct. af de 17-årige efterkommere i 2. indkomstdecil et arbejde i 2021, mens det gjaldt 42 pct. af de jævnaldrende unge med dansk oprindelse.

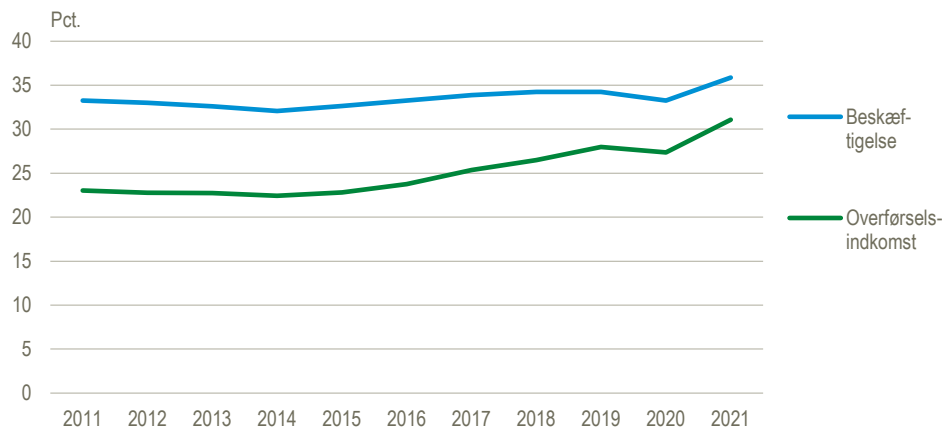
Flest unge med job i familier med voksne i arbejde

Andelen af 13-17-årige i beskæftigelse er højere i familier, hvor familiens indkomst primært kommer fra arbejde end i familier, hvis indkomst primært kommer fra overførselsindkomster. I 2021 havde 36 pct. af de 13-17-årige fra familier med beskæftigelse som primær indkomst et fritidsjob, mens det gjaldt for 31 pct. af de unge fra familier med overførselsindkomst som primær indkomst.

Andelen af unge med fritidsjob er lavere blandt familier på overførselsindkomst i alle årene, mens forskellen på de to grupper er blevet mindre siden 2014, hvor forskellen var 10 procentpoint. I 2021 var forskellen 5 procentpoint.

Forskellen på de to grupper skal ses i lyset af gruppernes indkomst. Familier på overførselsindkomst hører typisk til i de tre indkomstdeciler med lavest indkomst, hvor de unge i mindre grad har et fritidsjob end i de øvrige deciler. Når man alene ser de unge inden for en enkelt indkomstdecil, forsvinder forskellen mellem grupperne i 2021. Blandt unge i 2. indkomstdecil havde 30 pct. fra familier på overførselsindkomst et fritidsjob i 2021, mens det gjaldt 28 pct. af unge fra familier i arbejde. I 2014 var beskæftigelsen højere i ni ud af ti indkomstdeciler blandt unge fra familier i arbejde end blandt unge fra familier på overførselsindkomst.

Andel beskæftigede 13-17-årige fordelt efter familiens primære indkomstkilde

Højest andel med arbejde i Varde og Ringkøbing-Skjern

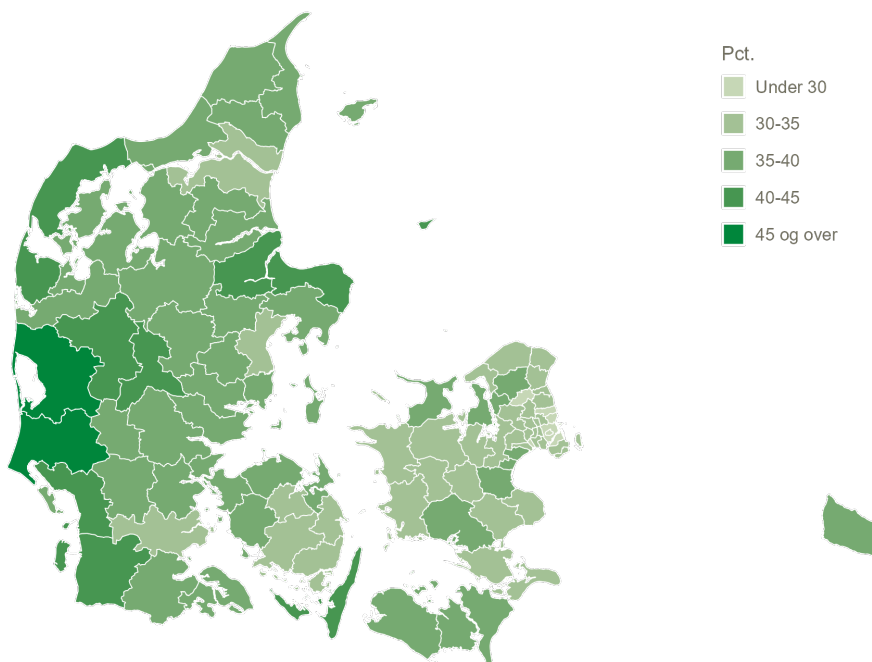
Andelen af de 13-17-årige med et fritidsjob er generelt højest i jyske kommuner. Beskæftigelsesfrekvensen var i 2021 højest i Varde og Ringkøbing-Skjern Kommuner, hvor 46 pct. af de unge havde job. Derefter kom Ærø og Lemvig Kommuner med 44 pct. Blandt de tyve kommuner med højest beskæftigelsesfrekvens i 2021 var 17 jyske. Ud over Ærø Kommune var også Langeland Kommune (40 pct.) og Solrød Kommune (39 pct.) blandt de tyve kommuner med højest beskæftigelsesfrekvens.

Modsat var færrest unge i arbejde i en række kommuner tæt på København. Således var beskæftigelsen lavest i Gentofte Kommune (26 pct.) efterfulgt af Frederiksberg Kommune (28 pct.) og Københavns Kommune (29 pct.). Med 33 pct. beskæftigede unge var Århus Kommune den kommune vest for Storebælt med relativt færrest beskæftigede 13-17-årige.

Generelt var beskæftigelsen lavere i kommuner tæt på de største byer (København, Århus, Odense og Aalborg) og højere i kommuner langt fra storbyerne. Beskæftigelsen er siden 2014 steget hvert år i alle områder af landet (undtagen i 2020).

Forskellen i beskæftigelsesfrekvenser mellem kommuner kan være sammenfaldende med forskelle i familieindkomster. Der er dog også geografiske forskelle, hvis der fokuseres på unge i familier i samme indkomstgruppe. Ser man fx på unge i familier i 7. indkomstdecil, så var beskæftigelsesfrekvensen fx 51 pct. i Varde Kommune og 29 pct. i Gentofte Kommune.

Andel beskæftigede 13-17-årige i kommunerne. 2021

Unge under 18 år arbejder oftere i Danmark end i Norge og Sverige

Danske unge under 18 år er oftere i beskæftigelse end deres jævnaldrende i Sverige og Norge. Der er ikke tilgængelige data for 13-14-årige fra Norge, så dette afsnit sammenligner kun beskæftigelsen for 15-17-årige. I alle aldre i aldersgruppen var beskæftigelsesfrekvenserne højere i Danmark end i Norge og Sverige i 2021. I Danmark arbejdede 36 pct. af de 15-årige i 2021, mens det var 12 pct. i Norge og 4 pct. i Sverige. Blandt de 17-årige var beskæftigelsesfrekvensen 61 pct. i Danmark, imens frekvensen var 36 pct. i Norge og 19 pct. i Sverige.

I alle tre lande har de 17-årige oftere et fritidsjob end de 16-årige, som igen oftere har et arbejde end de 15-årige.

Andel beskæftigede 15-17-årige i Danmark, Norge og Sverige. 2021

